

10
L
MH. Sem IV NOV. 2017 CBSGS

17/11/17

Q.P. Code :09645

3:00 to 5:00pm

[Time: 2 Hours]

[Marks:60]

Please check whether you have got the right question paper.

N.B

1. All questions are compulsory.
2. Each question carries 15 marks.

- Q.1 Answer any two of the following: 15
- a) Write in detail about competitive and non –competitive labour market.
 - b) State the causes and consequences of Employee turnover in India.
 - c) State the difference between rural – non – form labour market and urban labour market.
- q.2 Answer any two of the following: 15
- a) Discuss about definition and scope of industrial relations in India.
 - b) State the role of employers organizations in labour management relations.
 - c) Distinguish between system approach and class conflict approach of industrial relations.
- Q.3 Answer any two of the following: 15
- a) What is the role of trade unions in labour welfare?
 - b) Critically evaluate the bargaining theory of wages.
 - c) State the impact of trade unions on productivity and wages of labour.
- Q.4 Answer any two of the following 15
- a) Distinguish between independents and white collar union in India.
 - b) Write in detail about composition of workers in India.
 - c) State the role of trade unions in the context of context labour.

Q.P. Code :09645

[Time: 2 Hours]

[Marks:60]

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना

- १ . सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत .
- २ . सर्व प्रश्न १५ गुणांसाठी आहेत.
- ३ . संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी .

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

१५

- अ) स्पर्धात्मक व बिगर स्पर्धात्मक श्रमबाजाराविषयी सविस्तर लिहा.
- ब) भारतातील श्रम आवर्तनाची (employee turnover) कारणे आणि परिणाम सांगा.
- क) ग्रामीण बिगर शेती श्रमबाजार आणि शहरी श्रमबाजार यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

१५

- अ) भारतातील औद्योगिक संबंधाची व्याख्या आणि व्याप्ती याबाबत चर्चा करा.
- ब) कामगार आणि व्यवस्थापन यांच्यातील संबंधा बाबत सेवायोजकाच्या संघटनाची भूमिका सांगा.
- क) औद्योगिक संबंधाच्या व्यवस्था दृष्टीकोन आणि वर्ग संघर्ष दृष्टीकोन यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

१५

- अ) कामगार कल्पनामध्ये कामगार संघटनाची भूमिका कोणती?
- ब) वेतन वाटाघाटीच्या सिद्धांताचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.
- क) कामगाराची उत्पादकता आणि वेतन यावरील कामगार संघटनाचा परिणाम सांगा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा:

१५

- अ) स्वतंत्र कामगार संघटना आणि पांढरपेशा कामगार संघटना यातील फरक स्पष्ट करा.
- ब) भारतातील कामगारांच्या रचने बाबत सविस्तर लिहा.
- क) कंत्राटी कामगारांच्या संदर्भात कामगार संघटनांची भूमिका सांगा.